

De afstand tussen mij en Aarde

2136

Het eerste moment dat je geen contact krijgt, is nog niet verontrustend. Het kan een tijdelijke storing zijn. Het komt wel. Dat vertel ik mezelf. Het zal allemaal goed komen. Maar hoe langer het duurt, hoe ongeruster ik word. De afwezigheid van gezoem en gekraak uit de communicatiemodule maakt het nog ondraaglijker.

Ik weet niet wat ik moet doen en zit verstijfd in mijn wagentje. Het rotsige oppervlak dat zich voor mij uitstrekt is onverstoort rood. De hemel zwart met flonkerende sterren. Ik probeer niet te snel adem te halen. Ik heb niet genoeg zuurstof.

Het laatste wat ik hoorde was een gil. Ik denk dat het Elsie was. En toen, de stilte. Tenminste, dat dacht ik te horen, ik dacht een gil te horen, maar hij is niet terug te vinden op de opnames.

Niets lijkt te werken vandaag. Mijn scherm glitcht, knippert tussen doods zwart en een donkergrijs scherm met flikkerende groene lijntjes. Een aftands karretje, te oud, maar we hebben niets anders tot onze beschikking. Ik probeer terug te gaan naar de commsmodule, maar het scherm is bevroren. Ik probeer de stuurknuppel, maar die zit vast. Ik ruk en duw en trek, en er zit een klein beetje beweging in, maar niet ver genoeg om het karretje naar links, rechts, voor of achter te sturen.

Schelle piepjes klinken. Zuurstof. Maar ik heb genoeg denk ik nog. Ik reset het scherm, en hoop dat het helpt, dat het een vals alarm is. De grijsgroene interface komt weer tevoorschijn.

Shit, de helft minder dan ik dacht te hebben.

Het is niet genoeg, het is niet genoeg.

Mijn basis, de gil, de stilte – alles is verdwenen. Het protocol schiet door mijn hoofd. In het vakje onder het scherm vind ik de noodknop en het slaap- en kalmeringsmiddel. Als je doodgaat, dan ben je er in ieder geval niet zelf bij.

2101

MarsHome zal de eerste luxe ruimtebasis zijn. Alles wat u op Aarde in een tophotel of villa vindt, zult u binnenkort ook op Mars vinden. De tijd is aangebroken om in stijl door ons sterrenstelsel te reizen.

Stelt u zich eens voor... u wordt wakker, opent de gordijnen en kijkt uit over de rode rotsvlaktes van Mars. Maak een ochtendwandeling door een van de biosferen, of maak u klaar voor een ruimtewandeling. Ontdek een nieuw leven in de ruimte!

MarsHome zal ruimte bieden aan meerdere tijdelijke appartementen en twee privébasissen, maar u kunt ons ook uw eigen ruimtebasis bouwen op ons terrein, geheel volgens wens.

MarsHome kan uw nieuwe woning zijn, een unieke vakantie-ervaring, of de plaats voor een echte sabbatical. Het zal een ervaring zijn die nergens anders te evenaren is. Met binnenkort verkorte reistijden tot maximaal 30 dagen is een eigen plek op Mars dichterbij dan ooit.

2136

Mijn hoofd bonkt. Ik doe mijn ogen met moeite open en kijk uit op zwarte muren, een donker plafond. Ik knipper met mijn ogen, maar zie niet veel. Ik lig losjes vastgebonden in een slaaphangmat. Het enige licht komt van een scherm aan de muur dat een zacht, grijsachtig licht afgeeft. Ik knoop de slaaplinten los en laat me op de grond zakken. De vloer is ook zwart en glimt. Naast het grijze scherm ontwaar ik een deurhendel. Ik wrijf in mijn ogen, probeer wat wakkerder, wat alerter te worden. Waar ben ik? Ik hou de deurontgrendeling in mijn hand, tel tot vijf, haal nog eens rustig adem, en doe dan de deur open.

Het witte ganglicht is pijnlijk fel, en ik knijp mijn ogen samen. De gang is leeg en lijkt eindeloos door te lopen, tot hij de bocht omkeert. Niemand die me opwacht. Ik voel me loom en probeer het onbekende in me op te nemen. Welke basis zou dit kunnen zijn? De gang met een curve, dat zouden best eens de cirkels van Base Europe kunnen zijn. Niet ver van onze eigen basis, en genoeg resources om een reddingsoperatie uit te voeren. Ik kijk links, dan weer rechts de gang in. Er komt niemand aan. Geen voetstappen, geen muziek, geen open deuren. Alleen het eeuwige gezoem van een ventilatiesysteem. Er is geen enkel herkenningspunt, geen enkel bordje dat aangeeft welke richting je op moet lopen, behalve de nummers die in lichtgrijs op de vele deuren staan gedrukt. Ik kijk achterom naar mijn eigen deur, waarop in kleine letters *3123 emergency accommodation* staat.

Op goed geluk loop ik naar links. De nummers op de deuren lopen op. Meer *emergency accommodation*, twee *cleansing rooms*, *storage*, *storage* en nog meer *storage*, *quarantaine units*...

“Amaia?” galmt mijn naam door de gang.

Ik draai me om.

Een lange man staat bij mijn deur en komt rustig op me afgelopen. Hij draagt een lichtblauw jumpsuit met gele, hoekige vlakken. Base Europe. Ik had het goed. Nerveus loop ik de man tegemoet. Hij heeft halflang grijs haar, de lokken losjes achter zijn oren gestoken. We staan nu tegenover elkaar. Zijn grijze ogen zijn vriendelijk, lachen zachtjes. Hij steekt zijn hand uit. Ik buig. Handen schudden is voor mensen die ziek willen worden. Toen ik klein was en er van andere basissen nog regelmatig mensen langskwamen, is mij altijd ingeprent dat ik voorzichtig moest zijn, als Marsgeborene. Immuniteit wordt kennelijk nog steeds graag onderschat op Aarde, maar hier nemen we liever geen risico. Voor jou geen honderd anderen hier. We zijn niet zomaar te vervangen.

Zijn hand verdwijnt achter zijn rug en hij buigt ook. “Macht der gewoonte, excuses. Ik ben Ray, en welkom op Base Europe.”

“Dankjewel, ik...”

Plots flitsen er allerlei gedachten en beelden in losse flarden voorbij. De loomheid valt even weg. Ik probeer me te herinneren hoe ik hier terechtgekomen ben. Een te lage zuurstofmeter, de pil, de gil, de verdwenen opname, de radiostilte die al te lang duurde... Het lijkt niet allemaal even echt, alsof het een droom is. Ik moet naar huis bellen.

“Gaat het?”

“Ja, goed, nog wat slaperig... zeg, kan ik een commsmodule lenen, om contact op te nemen? Of is er al iemand onderweg om me op te halen?”

Ray kijkt even weg, naar de grond, zijn handen nog achter zijn rug, lijkt even na te denken, naar de juiste woorden te zoeken. “Ik... heb nog niets gehoord. Gisteren niet in ieder geval. Er lijkt een storing te zijn.”

Een storing? Gisteren? “Hoe lang heb ik geslapen?”

Ray kijkt op zijn polshorloge. “Hm, zo’n 18 uur denk ik?”

Achttien uur. Achttien uur? De kalmtte, de slaap, de loomheid, heb ik in één keer van me afgeschud. Achttien uur en niemand die contact opneemt of onderweg is. Een stilte die nu echt te lang duurt. Ik vraag me af hoe het met Elsie en Antoon gaat, maak me zorgen. Ik zie hun gezichten voor me. Elsie lacht, Elsie gilt.

“Kom, laten we naar de eetzaal gaan, dan kun jij wat eten en bel ik RadioCom.” Ray glimlacht, een geruststellende, haast vaderlijke glimlach, en hij gebaart me te volgen. Ik probeer alles uit mijn hoofd te zetten, in het nu te blijven, rustig te blijven, rustig. Samen lopen we de gang door, naar rechts dit keer. Na een paar minuten komen we bij het einde van de gang aan. Ray houdt zijn polshorloge voor het slot en de deur glijdt geruisloos open. We staan in een grote, witte ruimte. Aan beide kanten zijn grote ramen. Links is het rode oppervlak van Mars te zien dat zich uitstrekt tot aan de ruwe bergkam aan de horizon. Rechts is een deel van eenzelfde witte cirkel te zien. Ik weet dat daarbinnen nog een cirkel ligt. Op satellietopnames is Europe makkelijk te herkennen. Drie gigantische cirkels in elkaar, met in het midden een vierkant. Tenminste, zo ziet een piramide er van bovenaf uit. Ik loop richting het raam en ik zie de hoekige punt van de piramide ver boven de witte cirkelbebouwing uitsteken.

2131

Het is vijf jaar geleden dat ik voor het eerst en ook voor het laatst op Base Europe was, met Felicia, die op dat moment net meer dan vijftig jaar op Mars leefde, of overleefde, zoals ze het zelf noemde. Ze was lief en wist alles, ze was misschien wel de persoon die het dichtst bij een moederfiguur kwam voor mij.

Ik heb mijn ouders nooit echt gekend. Een paar maanden na mijn geboorte vertrok mijn vader met een Chinese shuttle naar Aarde – er was op het laatste moment een plekje vrijgekomen. Niet veel later overleed mijn moeder aan een infarct. Ik bleef alleen achter op de basis, met Felicia, en de

anderen. In mijn account staat een enkel bericht van mijn vader aan mijn moeder, uit 2116, waarin hij schrijft dat hij veilig geland is in China en na recuperatie waarschijnlijk afreist naar Spanje, waar hij ooit zelf geboren is. Dat is alles wat ik weet.

Samen met Felicia was ik hierheen gereden in de MarsHome Gold, een terreinwagen die meer ontworpen was om zijn looks dan de functionaliteit voor lange ritten op Mars. De wagen zat vol accenten en knopjes van glimmend goud en had relatief grote ramen. De stoelen waren bekleed met leer. Felicia had uitgelegd dat leer dierenhuiden waren, van een koe waarschijnlijk. Ik streek met mijn blote vingers over het zachte bruine oppervlak. Ik had nog nooit een dier gezien, alleen op film. Het idee dat dit huid was zoals mijn eigen huid maakte me altijd een beetje misselijk.

Felicia reed stevig door. De wagen bromde. Het was niet echt, alleen een geluidseffect, speciaal voor de mensen die eigenlijk op MarsHome zouden verblijven. We reden de hoofdweg op, een brede platgewalste route die de grootste basissen met elkaar verbond. Ik had vaak genoeg op de kaarten de routes bestudeerd tussen de grootste basissen: van Base Europe naar Zhonghua MZSC naar LATAMSA(NASA). Eenmaal op de hoofdweg piepte het puntje van Base Europe's piramide al snel boven de rotskam tevoorschijn. Nog iets wat ik alleen van foto's en filmpjes kende.

We waren op weg naar de grote viering van 75 jaar Marskolonisatie. Het was in 2131 al 75 jaar geleden dat de eerste mensen voet op Mars hadden gezet. Delegaties van elke basis, groot en klein, zouden naar Europe komen. Er zou zelfs een delegatie van Aarde zijn. Ik was benieuwd hoe anders zij waren. Mijn vijftienjarige ik was nieuwsgierig geweest van tevoren en vol energie. Het was de eerste keer dat ik op een andere basis zou verblijven.

Zelf was Felicia nerveus. Ze zei weinig tijdens de hele rit. Thuis had ze dagenlang gefluisterd met de andere ouderen, over allerlei dingen waar we volgens hen te jong voor waren om over mee te praten.

De piramide kwam steeds dichterbij. Na enkele minuten in een helverlichte tunnel waren we aan de andere kant van de rotskam. De witte cirkelbebouwing lag nu vlak voor ons, rond de hoekige piramide van waaruit je vast alles, maar dan ook echt alles kon overzien. Het is nu al vijf jaar geleden, maar zo'n gevoel van verwondering gaat nooit helemaal weg.

Op Base Europe had iedereen ons, en eigenlijk vooral mij, nagekeken. Ik was de oudste Marsgeborene die haar hele leven lang op de rode planeet had geleefd. Op alle andere basissen werden kinderen uiterlijk op hun vijfde teruggestuurd naar Aarde. Altijd met een vrijbrief om terug te komen. Niemand die dat gedaan had in 75 jaar. Ik, Elsie en Antoon waren de oudste Marskinderen. De meeste mensen kwamen rond hun veertigste naar Mars, heel soms waren ze midden dertig, en reisden rond hun zestigste weer terug. Af en toe een baby of een peuter, veel mensen van middelbare leeftijd, en wij, dat waren de mensen die op Mars leefden.

Op de eerste dag kregen we een rondleiding door de piramide en het nieuwste gebouw, een complex uitgehouwen in de rotsen om kleine meteorinslagen te weerstaan en voorraden veilig te

stellen. Ik had nog nooit zoveel mensen bij elkaar gezien. We waren toen op MarsHome nog met zeventien.

De tweede dag brachten we door in een van grootste theaterzalen van het nieuwe grottencomplex. De wanden waren bedekt met geïmporteerd cactushout en graniet. De rijen stoelen stonden in een halve cirkel, met een goed uitzicht op het halfronde grijze podium. Op de eerste rij zat een delegatie van de Verenigde Naties van Aarde, speciaal afgereisd voor de viering en de conferentie. Ze waren makkelijk te herkennen, in zwarte maatpakken. Iedereen draagt praktische jumpsuits hier. Felicia zat naast me, hield hun achterhoofden goed in de gaten.

Elke delegatie hield een toespraak over hun eigen basis, met mooie, dramatische of gezellige foto's achter hen op het scherm. Elk praatje was vol lof over het leven en de mens op Mars, met allerlei complimenten en heroïsche vergezichten over stedelijke agglomeraties of een basis om het heelal verder te verkennen. We waren pioniers, nieuwe helden, pelgrims. "Maar niemand die hier echt wil blijven, ze gaan allemaal terug," mopperde Felicia.

Aan het einde van de middag was het onze beurt. Felicia was met moeite opgestaan, met haar nog herstellende gebroken heup, en naar voren gestrompeld met behulp van haar wandelstok. Op het podium deelde zij geen complimenten uit. Op het scherm achter haar waren allerlei nieuwsberichten te zien, over het faillissement van MarsHome, en tenslotte onze gezichten, alle zeventien mensen die hier al minstens 15 jaar vastzaten. Ik keek naar mijn eigen foto en probeerde in mijn ongemak te verdwijnen in de grote zachte groene stoel, de blikken te negeren die prikten en staken. Felicia praatte verder over de repatriëringen die werden beloofd, weer uitgesteld werden, en dus uitbleven tot nu toe.

De lucht leek onder spanning te staan. De mensen waren stiller dan bij eerdere toespraken. Er werd kort geklapt. Felicia liep in stilte terug naar haar plek, haar wandelstok duidelijk te horen op de trap met elke stap. Mensen fluisterden naar elkaar, wierpen korte blikken op ons. Ik vroeg Felicia of we dan nu naar huis konden gaan. Felicia had haar hoofd geschud. "Nee, kind, ik snap hoe je je voelt, maar ze mogen ons niet vergeten, ze mogen ons hier niet achterlaten. Jij en ik hebben rechten, het recht om terug te keren waar we vandaan komen, om die beslissing te maken."

Die avond sleurde ze me mee naar het afscheidsdiner in de nieuwe kantine van het complex, een langgerekte ruimte met lichtblauwe en lichtgele patronen op de grijzige muren en pilaren. Er stonden overal ronde tafels met nummers op schermen. Wij zaten aan tafel elf, bij het panoramaraam, aan de achterkant van de zaal. Aan onze tafel zaten ook twee jonge mannen van een Zuid-Afrikaanse basis die pas net een half jaar hier waren, een oudere vrouw van de Chinese basis die bijna haar onderzoek af had en binnenkort hoopte terug te vliegen, en twee Portugezen die alleen maar in hun eigen taal met elkaar spraken. Terwijl de rest praatte over hun eigen basissen, staarde ik uit het raam, naar de veranderende kleuren in de lucht, de drie cirkels en de piramide. Ik hoorde nauwelijks wat mensen zeiden, wat ze vroegen. Ik wilde vooral naar huis.

Tussen de gangen door liepen mensen heen en weer, maakten praatjes. Felicia deed haar best om contacten te leggen met de Aardse delegatie en belangrijke mensen van andere basissen, maar er

kwamen geen toezeggingen of plannen of afspraken of volgende ontmoetingen uit voort, alleen dat ze haar zorgen zouden meenemen, aan ons zouden denken bij lege plekken, of het doorgeven aan de juiste commissie. Aan het eind van de avond was Felicia bozer en geïrriteerder dan ik haar ooit had gezien.

De volgende dag zou de Aardse delegatie weer terugvliegen na twee maanden toeren op Mars, samen met een aantal Marsbewoners van Base Europe die hun tienjarige verblijf er op hadden zitten. We stonden op een van de hogere verdiepingen van de piramide met een goed uitzicht op het vertrekplatform. Een shuttle stond klaar voor vertrek, verticaal, metalen neus in de lucht. Een wit wagentje reed van het grottencomplex naar het platform, nietig wit en klein zo tegenover het eindeloze rood. Tien mensen in logge ruimtepakken stapten uit en klommen langzaam de trap op. Over tien weken zouden ze op Aarde landen.

Ik hoorde het geroezemoes om mij heen niet meer. Ik was even vergeten waar ik was. Ik zag die deur opengaan, de mensen in hun pakken de luchtsluis in stappen, en weer dichtgaan. Een rilling liep door mij heen. Een verlangen om ooit ook naar die deur te kunnen lopen, of te reizen, overviel me. Nog nooit had ik dat gevoeld of gewild of gedacht dat het kon, dat die mogelijkheid er was. Het was altijd te abstract geweest. Maar nu zag ik het, het was tastbaar. Het was de eerste keer dat ik de afstand tussen mij en Aarde voelde, echt voelde. Een afstand die niet, nooit, te overbruggen was voor iemand zoals ik.

2136

Het eten is hier natuurlijk beter. De gestoomde broccoli ziet er fris en groen uit, zo bovenop lichtgele polenta-kussentjes. Er staat een schaalje dampende bruine saus naast. Ray staat aan de andere kant van de ruimte te telefoneren. Ik wil weten wat hij zegt, maar mijn maag rommelt. Ik pak een lepel en giet alle saus in één keer over het eten.

Terwijl ik met grote, ongeduldige happen eet, ben ik niet in deze kille, witte eetzaal, maar in gedachten ben ik op mijn thuisbasis, in de woonkamer, en ik zit op de bank met Elsie en Antoon...

Ik schraap afwezig de laatste restjes bij elkaar. Het bestek tikt en schraapt over het bord. De deur glijdt open. Een man in een donkerblauw jumpsuit en gemillimeterd haar komt binnen, loopt met stevige passen op Ray af om een kleine platte doos af te geven, en verdwijnt dan weer.

Even later komt Ray tegenover me zitten. Hij schuift de doos naar me toe. "Je polshorloge, ze hebben hem geprobeerd te maken, maar..."

Ik til de deksel op. "Hij was al langer stuk, dat was niet van gisteren."

Het grijze, doffe metaal vol krasjes staart me aan. Dit is van mij. Van mijn moeder geweest. Het zwarte scherm, ook met een paar krasjes, is dof, levenloos. Ik pak het op en doe snel het nutteloze horloge om. De magnetische sluiting doet het niet meer goed, en soms valt het ding gewoon af.

“Het is... een gewoonte,” zeg ik. Een gewoonte, een raar iets hier, sentimentaliteit om dode dingen. De dingen moeten hier efficiënt zijn, nut hebben, anders kun je niet overleven.

Ray glimlacht. Zou hij me begrijpen? Hij doet de lege doos weer dicht. Opeens is zijn gezicht ernstig, de lach verdwenen. “Amaia... we hebben helaas nog geen contact kunnen krijgen met MarsHome.”

“Helemaal niets?”

“Nee, de commsmodules lijken handmatig uitgeschakeld te zijn. Er is nu een team bezig om te kijken of ze via de reguliere internetverbindingen contact kunnen forceren.”

Ik zeg niets. Ray schraapt zijn keel. “Ik heb voorgesteld dat wij ondertussen samen gaan kijken. Ok?”

2133

De tweede keer dat ik de afstand tussen mij en Aarde voelde, alle 54,6 miljoen kilometers, was toen het nieuwe beleid *Mars to Stay* bekend werd gemaakt. Het hield in dat alle mensen die vanaf nu naar Mars afreisden, er in principe zouden moeten blijven, en dat slechts tien procent van de Marsbewoners op de wachtlijsten terug zou kunnen vliegen. Het regende protesten op de communicatiekanalen.

In de 75 jaar dat er mensen op Mars waren, was er namelijk geen enkele echte kolonie ontstaan. Het idee was dat een deel van de mensen zou blijven hangen, de eerste echte bewoners zouden worden, maar er kwam een moment dat mensen gewoon terug wilden keren. Het was hier uitzichtloos, zeiden ze, de horizon bestond altijd maar uit hetzelfde rotsoppervlak – ze misten gras en blauwe luchten en de wind en zon in je gezicht. En dus waren de wachtlijsten voor de beperkte aantallen terugvluchten de laatste tien jaar steeds verder opgelopen.

Ik had het nooit aan iemand verteld, dat ik droomde om ooit naar Aarde te vliegen. Ik wist wel dat de kans miniem was. Ook al is de kans nog zo klein, ergens hou je toch hoop. Rationeel gezien zou het stom zijn om die hoop te veel te koesteren, maar je emotie verraadt jezelf, denkt daar anders over.

Mars to Stay was in ieder geval het begin van het einde. De vier Amerikaanse wetenschappers in onze groep wisten een plek en terugkeerrechten te bemachtigen op een nieuwe basis. We waren nog maar met dertien over. Net genoeg om de biosfeer, de hele basis, draaiende te houden. Mensen begonnen elkaar te ontwijken, in een eigen bubbel te leven, zonder elkaar te zien. Het was duidelijk dat niemand van ons bij de tien procent van de gelukkigen op de wachtlijsten zou horen.

Onze basis is een zelfstandige basis, ondanks het wegvallen van de Aardse tak. Het lukte ons net om alles draaiende te houden. We zijn veranderd in een niemandsland. Ooit was MarsHome een privaat experiment, gebouwd en gefinancierd door een bedrijf op Aarde, die woonruimte en permanente kolonisatie onderzocht en ontwikkelde. Nu is het van niemand meer. Want zodra het van je is, zodra je iets bezit, dan krijg je ook de verantwoordelijkheid er bij. Zoveel wist ik wel inmiddels, dat er niemand was die bezit wilde nemen van onze basis, al twintig jaar.

2136

De afstand tussen Base Europe en MarsHome is 187 km, hemelsbreed. Via het wegennetwerk, een collectie platgestampte en gewalste paden die op elkaar aansluiten, een organisch web aangelegd door marsrovers, wetenschappers en grondstofborers, is het net iets meer dan tweehonderd kilometer.

Het landschap is altijd hetzelfde. Rood. Rotsen. Sterren of zon aan de hemel. In films en series op Aarde staan er huizen langs wegen, zijn er treinen die denderen op ijzeren rails, groene planten en lange bomen, eindeloze akkers tot aan de horizon, grijze luchten, bewolking heet zoiets zei Felicia, regen, bliksem, groen gras, soms bruin gras, soms geel. Elsie, Antoon en ik zetten altijd het beeld op pauze als er ergens een uitzicht was vanuit een trein, een auto of een vliegtuig. We bewonderden het groen, de drukte, de bebouwing, probeerden het ons voor te stellen.

We rijden de grote luchtsluis uit in een van de glimmende Europe Explorers. Mijn eigen wagen is stuk. De zuurstofvoer moet nog gerepareerd worden en de elektronica stoort nog steeds.

Naast me zit Ray die de wagen bestuurt, de stuurknuppel losjes in zijn handen. We rijden over een verharde, gladde weg, de basis af. De slagboom staat al open, en we rijden een brede onverharde weg op. De capsule waar we in zitten hobbelt bijna niet op en neer, maar beweegt mee met alle schokken en het lijkt net alsof we zweven. Het is stil in de capsule. Zelfs geen ruis van een radio, alleen het gehobbel over de weg, het tikken van metaal tegen metaal tegen rots.

Ray draait de muziek aan. Een popperig deuntje klinkt zachtjes door de luidsprekers heen.

"Misschien moeten we het ergens over hebben."

"Hoezo?"

"Gewoon, even denken aan andere dingen. We zijn nog wel even onderweg."

"Wat voor dingen?"

"Nou, ik ben wel benieuwd bijvoorbeeld, wat je doet op je basis."

"Dat is niet zo interessant. We houden vooral de basis draaiende: eten, zuurstof, onderhoud. In mijn vrije uren doe ik gesteente-onderzoek en volg ik online vakken. Ik probeer een soort van onderzoeker te worden eigenlijk."

"Een soort van?"

"Ik ben nooit naar een school of universiteit geweest. Ik kan niet zomaar onderzoeker worden."

Ray lacht alleen maar en wisselt van muziek.

"En wat doe jij?" vraag ik.

"Ik deed mee aan een groot onderzoeksproject over grondstoffen."

"Deed?"

"Mijn deel is afgerond, dus ik moet binnenkort terug. Mijn wetenschappelijk verblijf van vijftien jaar zit er op. Over twee maanden vertrekt de vlucht."

"En wat ga je dan doen, op Aarde? Heb je daar een basis, een 'huis'?"

"Geen idee."

"Hoe kun je geen idee hebben?"

"Pensioenleeftijd – een gek iets, maar op een bepaalde leeftijd krijg je zomaar geld en hoef je niets meer te doen, alleen maar te sterven, het liefst op tijd zodat je niet te veel geld kost." Ray lacht, maar zijn ogen zijn star en hard.

"Grapje," zegt hij.

Ik glimlach, vraag me af hoe het is om niets te doen, en ik kijk uit mijn zijraam. De piramide van Base Europe verdwijnt langzaam uit zicht.

"Soms vraag ik me weleens af hoe het zou zijn om hier te blijven. Ik voel me hier aardig thuis."

"Als je blijft, dan moet je voor altijd hier blijven."

"Ik weet het."

"Zou je het kunnen? Want niemand wilt blijven."

De lach verdwijnt van Ray's gezicht. "Sorry, het was stom om hier over te beginnen, zeker omdat..."

"Ik vind van niet."

"Nee?"

"Nee, maar waarom zou je? Waarom zou je blijven?" Ray kijkt me niet aan, maar recht voor zich uit, naar de weg, ook al rijden we nu op automatische piloot.

"Zoals ik al zei, ik heb geen idee wat ik ga doen, ik heb eigenlijk niets om naar terug te keren."

"Ik snap eerlijk gezegd niet hoe dat een reden kan zijn om te blijven."

"Het was een reden om af te reizen."

We rijden verder over de weg, luisteren naar de muziek en zeggen verder niets meer. De minuten tikken langzaam voorbij op de dashboardklok. Hoe dichterbij we komen, hoe meer mijn zorgen terugkomen, hoe minder ik al die enge gedachten kan negeren, over Elsie en Antoon, de gil, de problemen met het karretje, de radiostilte...

Na een tijdje vraagt Ray of er dingen gebeurd zijn, gekke dingen, op onze basis, iets dat de stilte zou kunnen verklaren. Een vraag die hij al langer wilde stellen, zoveel is duidelijk. Mijn hersenen lijken stil te staan, de vraag steekt. Ik weet dat ik het moet zeggen. Het zou absurd zijn om het niet te vertellen.

De capsule zweeft voort over de hoofdweg richting onze vallei. Ray neuriet mee met het nieuwe popdeuntje.

"Er zijn mensen verdwenen."

Ray stopt met neuriën. "Wat? Wat bedoel je?"

"Ze zijn weggelopen, en nooit meer teruggekomen. Felicia, Sam, Yenn..."

Hij staart voor zich uit, de uitdrukking op zijn gezicht vlak, verstomd. Ik weet het. Je verdwijnt niet zomaar op Mars. Het is niet als op Aarde, maar ook dan betekent het niet veel goeds.

Ik vertel Ray kort en hikkend over de verdwijningen. Op een gegeven moment laat ik het voor wat het is. De rest van de reis kabbelt voort, in stilte. We rijden over de hoofdweg. Bij een kleine onderzoeksbasis van Europe, MELIS, slaat Ray de zijweg in. De cilindervormige basis van metaal weerkaatst het laatste zonlicht. Rood zand wervelt van het dak af in de wind.

We rijden de zijweg verder af en laten Ray's bewoonde wereld achter ons. De zijweg kronkelt om heuvels en grote stenen heen. Onze basis ligt in zijn eigen vallei. Er had een groot wooncomplex moeten liggen met twee biosferen. MarsHome, het eerste bewoonbare complex enkel voor niet-onderzoekers. Voor mensen die wat anders wilden dan Aarde. Felicia vertelde er graag over. Hoe mensen niet-bestaande appartementen hier op MarsHome kochten. Felicia en dertig anderen waren de laatste bemande missie geweest, om de biosferen verder uit te bouwen en het eerste grondwerk voor de tweede set van appartementen aan te leggen. Zo'n vijf jaar na aankomst was het geld op. De laatste vlucht met materialen had geen brandstof meegekregen om terug te reizen. Er was een videoboodschap achtergelaten. Failliet, geen geld, sorry, dit was het dan. Bij dat deel van het verhaal sloeg haar stem altijd om, werden haar zinnen kortaf, onafgemaakt, een woede die maar niet weg wilde waaien.

Ik mis Felicia, en haar woede.

2135

De dag dat Felicia verdween was niet lang nadat de definitieve beslissing was gevallen. Op een ochtend zat er een brief in onze accounts, dat geen van ons nog op de wachtlijsten stond. Een tweede brief volgde niet veel later. De commissie verantwoordelijk voor multiplanetaire repatriëring had niet de benodigde financiering gevonden, maar stelde voor de eigenaarsrechten van MarsHome in een coöperatie onder te brengen, waar wij allemaal eigenaar van zouden zijn. De aktes waren alvast opgemaakt en bijgevoegd in onze accounts.

Er was definitief geen weg terug. Dat was de derde keer dat ik de afstand voelde, tussen hier en daar.

2136

Na vier uur doemen eindelijk de restanten van MarsHome op. Mijn thuis. Mijn hart maakt ondanks alles een blij sprongetje. Een biosfeer, wit en glimmend metaal en glas, steekt fel af tegen de rode achtergrond. Naast de biosfeer staan twee cilindervormige gebouwen, verbonden door een gang waar ooit een gat in is geslagen en dus niet meer zonder ruimtepak gebruikt kan worden. Ik wijs Ray het rechtse gebouw aan, ons leefgebouw.

Er komt niets binnen op de commsmodule, geen begroetingen, geen vragen wie we zijn, geen waarschuwingen. Ray zet de muziek uit. Het is stil. We kijken naar de kleine ramen, of we mensen zien kijken of zwaaien, een teken van leven geven.

Zonder iets te zeggen staan we stil voor de luchtsluis voor personen. We sluiten onze pakken, zetten onze helmen op, en draaien de zuurstoftoevoer open. Ray opent de deuren, en we lopen richting de sluis. Mijn hart klopt, mijn hoofd bonkt. De zon is bijna weg, de schaduwen van het gebouw lang. De zuurstofpomp lijkt een immense herrie te maken. Daar zijn we dan.

Ik open de luchtsluis met de noodhendels. De kleine ovale ruimte voelt tegelijkertijd vertrouwd en vervreemdend aan; een van de lampen aan het plafond flikkert. Ray sluit hardhandig de deur achter mij. De mechanische klik echoot door de sluis. Ik zet het protocol in werking om de ruimte met lucht te vullen, dat doet het nog wel. We laten onszelf zakken in de stoelen aan de wand. Ray ligt in de stoel tegenover mij, starend naar het grijze plafond. Ik luister naar de sissende lucht, het tikken en de piepjes van de commsmodule die de zuurstof- en drukniveaus bijhoudt.

Wanneer het signaal klinkt, zetten we onze helmen af en doen onze pakken uit. Ik hang mijn spullen op in het vak waar ik ze twee dagen geleden uithaalde. Ray staat al bij de deur, wacht tot ik naast hem sta, en ontgrendelt de noodhendel. De deur komt met grote tikken los en zwaait open. Een mufte lucht komt ons tegemoet. We lopen voorzichtig de witte gang in. Het licht is uit. De deuren naar de kantoren, de opslagruimtes, zitten allemaal dicht.

“Zullen we het verdelen?” vraagt Ray, “of wil je samen de basis door?”

“Verdelen. Kijk jij hier?”

Ik programmeer de algemene toegangscode in zijn horloge. Ray knikt. Ik loop verder de gang door. Achter mij hoor ik Ray de eerste deur openen. Zelf voer ik handmatig de override-code in van het slot van de woonlounge. De deur zoemt en kraakt langzaam open. De ruimte is verlaten, maar het licht staat hier wel aan. Het voelt leeg en vreemd. Normaal is er altijd wel iemand die op een van de banken zit te lezen of naar het scherm kijkt, staan er mensen in de keuken te koken of voedsel te conserveren in grote plastic bakken, of zijn aan het werk achter een van de terminals aan de achterwand.

“Hallo?” zeg ik zachtjes. De ruimte lijkt kleiner te zijn, zo zonder mensen, zo stil, en tegelijkertijd ook groter dan eerst.

Ik loop naar de metalen trap aan het andere eind van de ruimte, kijk goed of er niemand ligt of dat er iets is dat niet klopt. Maar alles lijkt te kloppen. Er is gewoon niemand. “Hallo? Elsie? Antoon?” roep ik, nu wat luider, vanaf halverwege de trap. Ik weet niet wat ik verwacht, behalve de stilte, maar toch ben ik teleurgesteld en ik loop de trap verder op. De metalen treden piepen. Een bonk, een klop. Bonk bonk bonk. Ik val bijna van de trap van schrik en kan me nog net vasthouden aan de railing. Het gebonk echoot door de ruimte. *Amaaia*, hoor ik nog net. Achter een raam op de eerste verdieping, vlak boven mij, zie ik Elsie staan, met een blauw oog.

Blij ren ik de trap op, de deur door en probeer de kamer van de ziekenboeg te ontgrendelen. De deur gaat niet open. Antoon staat vlak achter de deur, laat een code zien op zijn scherm. Ik voer deze in en de deur klikt lopen. We vallen elkaar in de armen. “Amaia, je bent er nog...,” zegt Elsie en ze omhelst me nu ook.

“Waar is de rest?” vraag ik.

Antoon staat onwennig op de gang om zich heen te kijken. “Weg, denk ik.”

Terwijl Antoon en ik in de beveiligde videobeelden proberen te komen, gaat Ray door de ruwe datalogboeken heen. Elsie zit naast ons op de bank en smeert crackers met vloeibare nepkaas die ze aan ons doorgeeft. Terwijl wij met onze vingers tikken en klikken op schermen en toetsenborden, vertelt ze dat de rest wilde dat zij per se meegingen op een ruimtewandeling. “Het voelde gewoon niet goed, Amaia,” en ze geeft me een cracker aan. We weten allemaal wat er gebeurt als je te lang buiten bent. Het is te koud, te donker, en er zit niet genoeg zuurstof in een kleine meeneemtank. Je overleeft het niet. We verbaasden ons altijd dat mensen op Aarde zomaar naar buiten konden lopen, dat binnen zitten iets vreemds was, een straf zelfs voor kinderen.

Het ontsleutelingsprogramma draait maar door op ons scherm. Nog geen resultaten. Antoon vertelt hoe Danni hem bewusteloos probeerde te slaan, en ze zich toen opsloten in de ziekenboeg onder quarantaineprotocol. “Ze hebben nog best een tijdje geprobeerd ons uit de kamer te lokken en mijn nieuwe deurcode te ontcijferen, maar op een gegeven moment gaven ze op en werd het stil.”

Ik kijk naar Ray die zich naast mij door een eindeloze stroom codes en automatische notities werkt. Opeens licht zijn gezicht op, stopt hij met scrollen en gaat iets dichterbij het scherm zitten.

“15:52MT, twee dagen geleden, de deuren van de zuidsluis. Er zijn zeven personen vertrokken. Geen terugkeerregistraties.”

Niet veel later klinkt er een piepje op onze terminal. De videobeelden openen zich. Antoon vraagt de beelden van twee dagen geleden, 15:52MT, op. We zien de rest van onze basisleden elkaar in ruimtepakken helpen. Elsie komt naast ons staan. “Je hoeft dit niet te zien,” zegt ze nog.

“Jij ook niet.”

Toch kijken we samen naar hoe ze hun helm opzetten, gaan liggen in de hangstoelen, en wachten tot het automatische ontluchttingsproces is afgelopen. We spoelen vooruit, tot er meer beweging in zit. Iemand opent de buitendeur, en één voor één staan ze op, lopen de deur uit. Zo simpel is het. Zonder gedag te zeggen. Antoon legt een arm om me heen, Elsie’s hoofd ligt op mijn schouder. Hun schaduwen verdwijnen, de deur glijdt dicht, en het licht dooft in de sluis.

2136: twee Mars-maanden later

Het is een mooie dag vandaag, bedenk ik me, een mooie laatste dag op Mars. Een van de weinige dagen dat het echt zonnig is hier. Ik heb voor het laatst mijn oude vertrouwde ruimtepak aan, mijn

helm op. Ik haal rustig adem, kijk om me heen en ik kan het niet helpen. Ik moet glimlachen, hardop lachen zelfs. Mijn lach echoot door mijn helm.

Om mij heen staan nog vijf andere reizigers, ook in witte pakken met helmen op. We staan in de transporttruck. Onze handen om de railing, met uitzicht over de piramide van Base Europe, de cirkels er om heen. De ramen zijn te klein en reflecteren te veel zonlicht, maar ik weet dat er daarbinnen mensen staan te kijken, zoals ikzelf vijf jaar geleden. Ray die daarbinnen staat, die blijft, in plaats van hier op de truck staat om terug te vliegen.

De trucks stoppen bij de shuttle. De raket torent boven ons uit. We stappen voorzichtig uit en iemand steekt zijn hand uit om mij te helpen uitstappen. We lopen met grote stappen de trap op, naar het toestel toe. Bovenaan stoppen we, en we zwaaien naar de piramide. Ik zwaai, probeer het landschap nog eens in me op te nemen, voor een laatste keer.

Onwennig en nerveus stap ik de luchtsluis binnen en ga in een van de stoelen liggen. De deur sluit met een harde klik. Het protocol wordt in gang gezet. Nog even en dan gaan we de lucht in. Dan heb ik voor het eerst in mijn leven geen vaste grond meer onder mijn voeten. De ruimte in, naar orbit en dan overstappen op een spacecruiser die ons naar Aarde's orbit zal brengen, en om dan met een andere shuttle te zullen afdalen naar Aarde, en zo, beetje bij beetje, de afstand zullen overbruggen, de afstand tussen mij en Aarde.